

Batár Zoltán rövid életrajza

(Rákoscsaba 1914. december 15.– Miskolc 1974. február 13.)

Neves matematikus, tanár.

Édesapja a nagykőrösi tanítóképzőben végzett, Nagykőrösön tanított és az első világháborúban hősi halált halt. Édesanyja, Fábik Róza egyedül maradt két gyermekével (Bandika 3, Zolika 1,5 éves volt). A postán helyezkedett el, ott dolgozott nyugdíjba meneteléig.

Batár Zoltán 1933-ban érettségizett Nagykőrösön. A budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemet kitűnő eredménnyel (73 jeles kollokviuma volt) végezte el. Csak azért tanulhatott, mert jeles tanulóként tandíjmentességet élvezett és hadiárvaként Pest vármegyétől ösztöndíjat kapott. Emellett már 14 éves korától vállalt tanítványokat.

Matematika-fizika szakos tanárként az Arany János Református Gimnázium internátusában nevelőként helyezkedett el.

1939-ben bevonult, és rangelsőként elvégezte a katonatiszti iskolát (45 éves korára tábornok lett volna).

Szolgált a Délvidéken (1941. VI. 26–1941. XII. 24.), és a keleti fronton (1942. VI. 6.–IX. 16.). Innen a Honvédelmi Minisztérium hazarendelte, és beosztotta a marosvásárhelyi „Csaba királyfi” Honvéd Gyorsfegyvernemi Hadapródiskolához számtan-fizika tanárnak. Az intézettel együtt 1944 decemberében kitelepítették Németországba. A rábízott huszonnyolc 16 éves fiút nem engedte a németeknek bevetni páncéltörővel a vállukon, helyette átszöktek az amerikaiakhoz. Utána egy évet töltött amerikai hadifogságban.

Az első vonattal hazatért, óriási honvágya volt. Az új hatóságok több napos kivizsgálás után sem talált semmi katonához méltatlant a múltjában, ezért a Néphadsereg tartalékos századosként vette nyilvántartásba. Ennek ellenére mégsem kapott munkát, ezért önként és fizetés nélkül tanított egy nagykőrösi általános iskolában, valamint a Dolgozók Tanítóképzőjében.

1947. február elsején megválasztották a sárospataki Református Főiskola Gimnáziumába mennyiségtan-fizika tanárnak. Kimagasló sikerrel tanított, matematika szakkörös tagjai vetélkedőket nyertek.

Amelyik osztályban tanított, ott a tanulók 70-80 %-a a továbbtanulásánál a matematikát vagy a fizikát hasznosította. 1949-ben harmadik szakként elvégezte az ábrázoló geometriát.

A kiváló eredményeire figyeltek fel Miskolcon, ahová 1952-ben, az akkori induló Nehézipari Műszaki Egyetemre meghívták oktatni. Az évek folyamán itt is kiváló eredményeket ért el a tanításban, emberségével, példájával a nevelésben. Több matematika tankönyvet is írt.

Társadalmi munkában tíz évig volt a Bolyai János Matematikai Társulat Borsod megyei tagozatának titkára, és az országos választmány tagja, valamint a Magyar Természettudományi Egyesület Szövetsége (METESZ) megyei intézőbizottságának és országos választmányának tagja. Kimagasló tevékenységéért sok elismerést kapott. „A matematika érdekességei”-ről tartott ismeretterjesztő előadásai legendásak voltak.

Nagyon sokat dolgozott az egyetemen, és társadalmi munkában is, mert neki időnként felemlegetett „múltja miatt” többet kellett teljesíteni. Ezért a szervezete lassan elhasználódott. Utolsó éveiben betegeskedett, és már csak tudományos munkával foglalkozott. Kívánságára hamvai a nagykőrösi református temető családi sírboltjában nyugszanak.

1944. december 5-én házasodott Vasváron, a visszavonuláskor a határ átlépése előtt. Felesége Kiss Margit, aki később tanár, majd tanulmányi felügyelő lett Miskolcon. Két gyermeke született, Zsolt 1946. december 15-én, Emese 1954. március 3-án.

Folyóiratokban megjelent írásaiból:

-A miskolci Rákosi Mátyás Nehézipari Műszaki Egyetem Gépészmérnöki Kara tudományos diákköreinek félévi munkája és konferenciája (Felsőoktatási Szemle, 1953.)

Tankönyvei:

Algebra (Bp. Tankönyvkiadó, 1966. 1967. 1971.)

Elemi geometria (Bp. Tankönyvkiadó, 1974.)

Matematika III. évfolyam. (Bp. Tankönyvkiadó, 1962. 1963.)

Matematika 2. - Útmutató (Bp. Tankönyvkiadó, 1965.)

Amiben emlékeznek rá:

- Pataki tanáraink (1931–1953) Sárospatak, 2005.
- Rácz Lajos: Új nagykőrösi athenas (A nagykőrösi temetőben nyugvó híres emberek)
- Szarka Zoltán: A Miskolci Egyetem Matematika Tanszékének rövid története
- A marosvásárhelyi Magyar Királyi Csaba királyfi Honvéd Gyorfegyvernemi Hadapródiskola története 1941–1945 (szerk: vitéz Vécsi László, 1998.)
- Nagykőrösi Kalendárium – A hónap szülötte (Nagykőrös, 2011.)

2011. november 11.

Batár Zsolt Botond